

JÁTÉKÖTLETEK A BÖNGÉSZŐ KÖNYVEKHEZ

A játékötleteket Feketéné Mikonya Hajnalka logopédus állította össze.

A könyvek képanyaga és cselekményei tele vannak lehetőséggel. A felnőtt által megfogalmazott kérdések segíthetik a relációs viszonzyszavak megismerését, megértését, vagyis a passzív szókincsbe kerülését; majd a gyerekek által használva aktív szókinccsé válásukat.

1 Hagyományos játék

Keresd meg! Mutasd meg!

2. Ellentétkereső játék

Első lépés: A játékhoz javasoljuk a szülőknek, hogy először ők használják az új szót, mert így a gyerekek könnyebben megértik, megjegyzik, mivel fogalomhoz kötik.

- Ez az út hosszú. Mutass egy rövidebb utat!
- Ebben az udvarban sok állat van. Melyikben van kevés?

Második lépés: A szülő rámutat, és várja a gyerektől az ellentét megnevezését.

- Ez a kecske jobbra néz, a másik?
 - A gólya fent van, a tehén?
 - A labda a fiú előtt gurul, hol van a kislány?
 - Ez a fiú szomorú, ez a lány?
 - A kecske belül van a kerítésen, a kislány?
-

3. Találós kérdések

A találós kérdés régi, gyermekkorunkból is jól ismert nyelvi játék. Hagyományos formában csak iskolásokkal, vagy egyes nagycsoportosokkal szokták játszani, mert igen nehéz egy dologra gondolni úgy, hogy annak nevét csak a játék végén szabad kiejteni.

A sikeres együttműködéshez a legfejlettebb gondolkodási művelet, az elvonatkoztatás képessége kell. Mégis fejlesztő értéke hatalmas, mert segít összegyűjteni a gyerekek meglévő ismereteit egy-egy keresett dologról, és azokat egy mindig változó szempontsor szerint rendszerezni.

Ha már kialakult a gyermekeknél az **elvont gondolkodás képessége**, akkor a találós kérdés egy jó verbális figyelem- és emlékezetfejlesztő játék. Ha még nem, akkor kaphatnak szerepet a **mesekönyvek**, amelyeknek **képei segítenek behívni, és megtartani azokat az információkat, amelyeknek rendszerezésére szükségünk lehet.**

Találós kérdések a Téli böngészőhöz

A képanyagában és eseménysoraiban összetett könyvben most a találós kérdésként megfogalmazott dolgokat kell a gyerekeknek megkeresni.

Hagyományos játék: keresd meg a gitárt! Ha tudja mi az, van róla fogalma, akkor rövid böngészés után megkeresi és rámutat.

Találós kérdésként:

- Gondoltam egy tárgyra. Hangszer, fából készült, és húrok vannak rajta, kézzel pengetik! (főfogalom szerinti keresés)
- Ez a tárgy a ház legfelső emeletén van, baloldalon a legszélső szobában, az ágy mögött! (téri viszonzyszavak gyakorlása)
- Gondoltam egy állatra! Négy lába van, hosszú farka, fákon ugrál, és a farkával kormányoz. Ne mondd ki a nevét, ha tudod, segíts még valamit mondani róla: diót eszik, fa odvában lakik. Mire kitaláljuk, a szemével mindenki megtalálta, és meg tudja mutatni.

Ennek a játéknak nincsenek határai, mert bármelyik lapon, bármire gondolhatunk.

Később a **gyerekek is gondolhatnak**, így nekik kell összegyűjteni és felsorolni a kiválasztott dolog sok tulajdonságát. Bár a kép segít, mégis a szavakra kell emlékezni. Ezért gondolom remek nyelvi fejlesztő, szókincsbővítő játéknak.

Ha nem tudják a gyerekek, válaszoljuk meg mi, és ők döntsék el, igaz vagy hamis. Sok dolgot elmondhatunk így a gyerekeknek játék közben, amiből tanulnak.

Szívesen segítenek, és egyre több információt gyűjtenek össze nekünk, buta felnőtteknek. Végre ők segíthetnek; boldog, sikerélményt adó játék lehet!

4. Játsszunk beszélgetőt!

A Téli böngésző lapozgatása jó alkalom arra, hogy Nekeresdfalva képeinek segítségével játszva gyakoroljuk anyanyelvünk kifejezési lehetőségeit, figyeljük iskolába készülő gyermekünk beszédképességét.

- Gyűjtsünk olyan szavakat, amik a téli évszakra utalnak (hó, hóember, szánkó, hólapát, madáretető, korcsolya, kopár, karácsonyfa stb.)
- Tapsolva bontsuk őket szótagokra, számláljuk, melyikre mennyit tapsoltunk.
- Emlékezetből idézzük föl, melyek voltak röviddek, amikre egyet, melyek voltak hosszúak, amelyekre hármat, négyet tapsoltunk.

1. kép: házbelső

Játékörletek a Böngésző könyvekhez

Lehetőség a fogalmi gondolkodás fejlesztésére, a főfogalmak köré gyűjtés kapcsán. Csukott szemmel mutassunk egy pontra, nevezzük meg, mit látunk, melyik főfogalomhoz tartozik.

- asztal – bútor – Keressünk még bútort!
- ásó – szerszám - Keressünk még szerszámot!
- bokor – növény, busz – jármű, mókus – állat, csésze – edény, gyerek – ember, stb.

2. kép: vidéki táj

A rész-egész fogalmát a birtokos szerkezeteken keresztül kínálja.

- Mije van a háznak? - kéménye, ablaka, erkélye, ajtaja, teteje, udvara
- Mije van a műhelynek? - szerszám, szerelő, emelő, világítótest, stb.

A felnőtt kérdez, a kisgyerek sorolja, majd csere.

3. kép: pályaudvar

A minőség, milyenség jelzői szerkezeteinek kifejezését segítheti, láthatótól a „gondoltig”.

- Látok valamit, ami piros, mi lehet?

Gyerek mutatja és mondja: sofőr sapkája, az autó, a mozdony csíkja, stb.

- Mi kerek? – Óra, alma, propeller, ananász.
- Ki szomorú? (fáradt, riadt, ideges, éhes, mérges, vidám, gondterhelt, jókedvű)
- Ő milyen?
- Mi lehet nehéz? (könnyű, ízletes, érdekes, unalmas).

4. kép: építkezés

Ez az oldal a helyhatározók gyakorlását segíthetik.

- Hol dolgozik a markoló? – Megnevezést várok!
- Hol nézelődnek? Hol hegedül a kislány?
- Hol harangoznak? Hol kölcsönöznek?

5. kép: Fő tér

A Fő tér vásári hangulata az egyszerű tárgyas bővítmények, analógiás mondatalkotását ösztönzi.

- Mire gondolok? Mutasd meg! Fejezd be! - eladja a..., megveszi a..., viszi a ..., iszogatják a..., tolja a..., bedobja a..., pucolja a..., húzza a..., árulja a...

6. kép: áruház

Az áruház képsorain keresztül a térben tájékozódásról, relációs szókincsről kaphatunk képet.

- Mi van a felső szinten? Mutatja és/vagy felsorolja.
- Alsó szinten? Középen?
- Mi van az áruház jobb oldalán, bal oldalán? Mi van az áruház tetején?
- Az áruház előtt? Ki megy fölfelé, lefelé? Ki megy/néz jobbra, balra?

7. kép: szabadidőpark

A szabadidőpark téli örömeit kerek mondatokban próbáljuk kifejezni.

- Meséljünk! Mi történik?
- Nézd, a bácsi és a cica szánkóval csúsznak le a dombon. A többiek mit csinálnak? (törekedjünk a kerek mondatokra!)